

Westerbork in reliëf

WIM MULLER

Sinds april '84 is de secretarie van de gemeente Westerbork gevestigd in een voormalige boerderij. De monumentale behuizing moest voor die bestemming niet alleen worden vergroot maar ook grotendeels worden herbouwd nadat een brand het net gerestaureerde pand had verwoest.

Westerborkers zagen daarmee het aangezicht van hun dorpskern weliswaar hersteld maar velen van hen hadden van een echt gemeentehuis een andere voorstelling. Toen het onderkomen eenmaal in gebruik was genomen diende zich een praktisch probleem aan: het pand onderscheidde zich in haar bestemming niet voldoende van de belendende percelen.

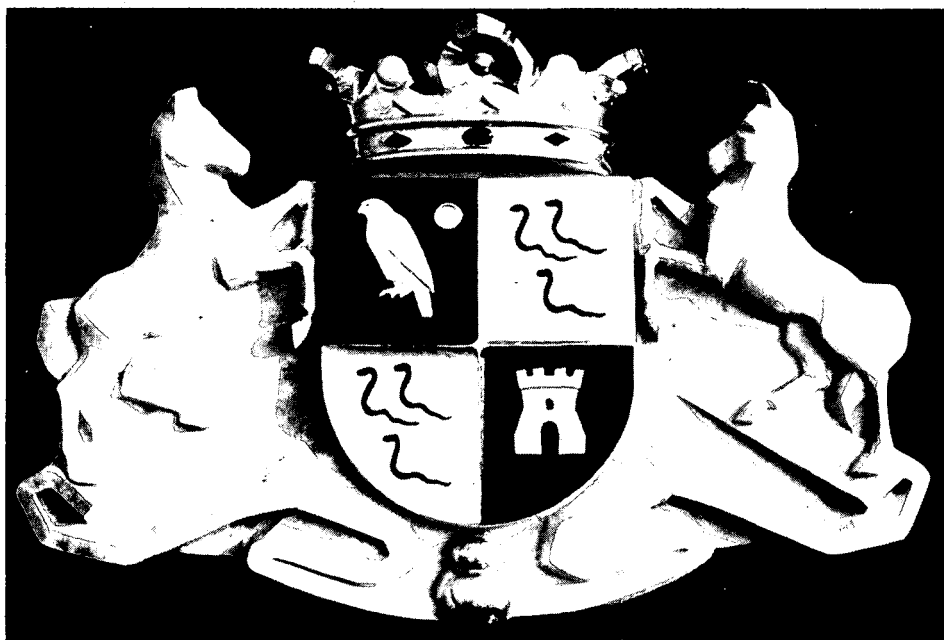
Om de functie van het gebouw duidelijker te representeren ontstond het idee een beeltenis van het gemeentewapen op te nemen in de gevel.

De opdracht ter vervaardiging van die beeltenis in reliëfvorm werd verstrekt aan *Wim Muller*, keramist en eigenaar van de 'Steenbok' Grèspotterij te Garminge, een buitendorp van de gemeente Westerbork.

Een wat ongewone opdracht voor iemand die hoofdzakelijk handgedraaide gebruikskeramiek maakt, maar niettemin een mooie gelegenheid om z'n vaardigheidsterrein te verbeteren.

uitvoering gekozen waarbij het schild, de kroon en beide paarden gezamenlijk één gesloten tableau vormen. Zowel uit oogpunt van makelij als om esthetische redenen leek het weinig aantrekkelijk om met name de paarden als losse figuren in de voorstelling op te nemen. Dergelijke losse figuren zouden niet alleen kwetsbaar zijn tijdens het drogen en bakken van de kleidelen, maar in de uiteindelijke beeltenis zou de gevelsteen deel uit maken van de achtergrond van de paarden en dat zou zeer storend zijn voor de paardfiguren zelf.

In het gehele tableau zijn de beide paarden

Tot dusver bestond er van het wapen slechts een getekende voorstelling; een kwartier gedeeld schild met in keel (rood) in één kwart een zilveren valk met penning, daar tegenoverliggend een burcht, terwijl in beide gouden kwarten drie slangen in sabel (zwart) zijn afgebeeld. Twee paarden eveneens in sabel flankeren het schild en een niet-adellijke kroon is als versiering boven het schild aangebracht.

Hoewel het wapen in tekening volledig vast lag, moest voor een vertaling naar een reliëfvorm een ontwerp gemaakt worden, rekening houdend met de plaats, stijl en kleur van de gevel, vervaardigingswijze en niet in de laatste plaats met het feit dat reliëf een, weliswaar kleine, dimensie toevoegt aan de vlakke voorstelling.

Voor het ontwerp van het reliëf werd een

dan ook in reliëfvorm van hun eigen achtergrond onderscheiden. Van een uitvoering in sabel voor deze paarden werd afgezien omdat in de zwarte 'kleur' het reliëf niet alleen slecht tot z'n recht komt, maar ook omdat een lichtere achtergrond dan juist naar voren zou treden en de voorgrond, de paarden, naar achteren!

Alleen kroon en schild zijn van de voorgeschreven kleuren voorzien, waarmee deze delen in het gehele tableau maximale aandacht krijgen.

Met relatief weinig hoogteverschillen is in het reliëf geprobeerd zoveel mogelijk ruimtelijkheid te bereiken. Zo is in contrast met een naar voren bollende kroon het wapenschild als een iets uitgehold vlak uitgevoerd; met oog op lichtreflectie zijn de kwartieren daarin als afzonderlijke holle vlakken opge-

nomen. In de achtergrond, een gestileerde draperie, is een schijnperspectief aangebracht met een verdwijnpunt in het centrum van het schild. Ten behoeve van de vervaardiging werd voor een veilige methode gekozen. In plaats van het ontwerp direct in klei uit te voeren, werd eerst een origineel in plasticine vervaardigd. Bij breuk tijdens drogen of bakken van een klei-origineel zou immers het grootste deel van de creatieve arbeid teniet worden gedaan. Door van het originele plasticine-model gipsen contramallen te maken, met behulp waarvan meerdere kleiafdrukken kunnen worden gemaakt, kan het risico van breuk in ieder geval worden gespreid en blijft de creatieve inspanning behouden.

Om technische redenen en redenen van hanterbaarheid werd het plasticinemodel in stukken verdeeld die ieder afzonderlijk in gips werden afgegoten. De gedroogde afdrukken van een speciale, chamotte-gevulde kleisoort werden tenslotte gebakken op een temperatuur van ca. 1250°C, terwijl de kleuren in een tweede en derde gang zijn aangebracht.

De aanéengevoegde kant en klare delen leverden het uiteindelijke product op dat sinds mei '86 aan de gevel van het gemeentehuis prijkt.

Bijgaande zwart-wit foto geeft er een indruk van. Om te zien hoe de kleuren de uiteindelijke signaalfunctie completeren is een bezoekje aan Westerbork geboden. Een mooie gelegenheid bovendien om van de zoveel andere bezienswaardigheden waar de gemeente rijk aan is, kennis te nemen.

De auteur van dit artikel, keramist Wim Muller heeft zelf het reliëf gemaakt

Brief Heemschut over nieuw Haags stadhuis

In de brief aan B. en W. van Den Haag, waarin Heemschut zijn voorkeur uitspreekt voor het ontwerp Meier voor een nieuw stadhuis, schrijft de bond dat zijn ontwerp zich volkomen schikt naar het aloude stratenpatroon en dat het de bestaande stedenbouwkundige context versterkt. Harmonisch voegt het zich bij de huidige bebouwing, met name door de toegepaste maatvoering. Tevreden constateert Heemschut dat Meier de begin deze eeuw gedempte gracht tussen Nieuwe Kerk, Spui en Nieuwe Haven in ere herstelt en dat hij bovendien een vijver bij het nieuwe Muziektheater en een fontein op het culturele plein voorstelt. De bouwmeester toont compassie met de in de buurt aanwezige monumenten als Nieuwe Kerk en Bijenkorf door voor het bibliotheekgedeelte van het nieuwe complex een cilindervormige gevel te ontwerpen. De voor deze wijk ongewone bouwhoogte van de aanwezige ministeries zwakt Meier af tot 40 meter en de representatieve functie van het oude Groenmarkt-complex houdt zijn waarde. Het ontwerp-Meier zal aan het thans kaalgeslagen en rommelige hart van de residentie internationale allure en monumentale betekenis kunnen geven.